ВИЩА
РАДА
ПРАВОСУДДЯ

СТРАТЕГІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ

НА 2026-2030 РОКИ

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Підстава для розроблення Стратегії

Вища рада правосуддя створена для забезпечення незалежності судової влади, її функціонування на засадах відповідальності, підзвітності перед суспільством, формування доброчесного та високопрофесійного корпусу суддів, додержання норм Конституції і законів України, а також професійної етики в діяльності суддів і прокурорів.

Вища рада правосуддя, яка відновила свою роботу в січні 2023 року, усвідомлює проблеми судової влади та виклики, які постають перед нею, і має на меті проявити лідерство та взяти на себе відповідальність за втілення системних змін, що забезпечать реальну незалежність, доброчесність і справедливість судочинства на засадах верховенства права, досягнення ключових цілей судової реформи та подальший сталий розвиток судової системи відповідно до стандартів Європейського Союзу.

2. Правова основа

- Конституція України
- Закон України «Про Вищу раду правосуддя»
- Закон України «Про судоустрій і статус суддів»
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 травня 2025 року № 475-р «Деякі питання забезпечення переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу за кластером 1 "Основи процесу вступу до ЄС"»
- Об'єднана позиція Європейського Союзу щодо Кластера 1 «Основи» (EU common position on Cluster1: Fundamentals)
- Антикорупційна стратегія на 2021-2025 роки, затверджена Законом України від 20 червня 2022 року № 2322-IX «Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки»
- Національна програма адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС), затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2026 року № 438
- Державна антикорупційна програма на 2023-2025 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 4 березня 2023 року № 220 (строк виконання продовжено постановою Кабінету Міністрів України від 31 грудня 2025 року № 1786 до дня набрання чинності Державною антикорупційною програмою на наступний період)
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 березня 2024 року № 244-р «Про схвалення Плану України» та План України
- Єдині показники для оцінки доброчесності та професійної етики судді (кандидата на посаду судді), затверджені рішенням Вищої ради правосуддя від 17 грудня 2024 року № 3659/0/15-24
- Висновок Консультативної ради європейських суддів від 5 листопада 2021 року № 24 «Еволюція судових рад і їхня роль у незалежних і безсторонніх судових системах»
- Збірник матеріалів Європейської мережі рад правосуддя про ради правосуддя (2021 рік)

II. ПЕРЕДУМОВИ УХВАЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ

1. Сучасний стан системи правосуддя

Система правосуддя в Україні функціонує в умовах інституційних трансформацій судової реформи, яка триває із 2016 року, високого суспільного запиту на справедливість, доброчесність та ефективність судової влади під час дії воєнного стану, з урахуванням перспектив справедливого миру й повоєнного відновлення держави. Водночас зберігаються проблеми, пов'язані із забезпеченням кадрової спроможності судів, своєчасним формуванням суддівського корпусу, зміцненням довіри суспільства до правосуддя, якістю правосуддя, удосконаленням дисциплінарних процедур, підвищенням інституційної спроможності органів суддівського врядування та адаптацією їхньої діяльності до європейських стандартів.

Повномасштабна збройна агресія російської федерації істотно вплинула на функціонування судової влади в Україні. Воєнні дії, тимчасова окупація окремих територій, руйнування об'єктів судової інфраструктури, загроза безпеці суддів, працівників апаратів судів та учасників судових проваджень, зміна територіальної підсудності судових справ, кадровий дефіцит і нерівномірний розподіл навантаження між судами суттєво ускладнили забезпечення безперервності здійснення правосуддя. В умовах війни особливої актуальності набули питання організаційної стійкості судової системи, оперативного реагування на кризові виклики, цифровізації процедур, збереження кадрового потенціалу, забезпечення доступу до правосуддя та зміцнення довіри суспільства до судової влади. Відбулися й надалі відбуваються руйнування та пошкодження приміщень судів, складнощі із забезпеченням електропостачання судів в умовах потенційних систематичних вимкнень електроенергії.

У періоди війни та повоєнного відновлення особливого значення набуває спроможність судової системи забезпечити справедливий, неупереджений і своєчасний розгляд справ, пов'язаних із наслідками збройної агресії, воєнними злочинами, масовими порушеннями прав людини, відшкодуванням шкоди та відновленням порушених прав. Започатковується формування в Україні національної концепції перехідного правосуддя, з урахуванням досвіду держав, які успішно застосовували його в постконфліктний чи поствоєнний період.

2. Виклики, що постали перед Вищою радою правосуддя:

- утвердження лідерської ролі Вищої ради правосуддя в забезпеченні стійкості системи правосуддя в умовах повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України;
- необхідність забезпечення належного виконання заходів Дорожньої карти з питань верховенства права як ключової передумови просування євроінтеграційного процесу України та виконання міжнародних зобов'язань у сфері правосуддя;
- активізація участі в розробці механізмів перехідного правосуддя в частині забезпечення незалежності судової влади, її інституційної стійкості та здатності діяти відповідно до принципів верховенства права, справедливості, відповідальності й поваги до людської гідності;

- подолання нестачі суддівських кадрів і співробітників в апаратах судів, що призводить до надмірного та нерівномірного навантаження на суддів у судах усіх рівнів і, як наслідок, порушення строків розгляду справ і складнощі в доступі до правосуддя;
- подальше підвищення рівня довіри до судової системи та конструктивної взаємодії із суспільством;
- посилення ефективності комунікативної політики Вищої ради правосуддя та судів, органів та установ системи правосуддя загалом;
- забезпечення інклюзивної та систематичної взаємодії з усіма зацікавленими сторонами;
- забезпечення рівних можливостей для жінок і чоловіків у системі правосуддя, дотримання гендерного підходу в діяльності органів суддівського врядування;
- удосконалення надмірно складних і тривалих процедур для зайняття вакантної посади судді з дублюванням окремих функцій органами суддівського врядування;
- приведення наявної мережі судів у відповідність до нового адміністративно-територіального устрою України;
- створення стійкої культури незалежності, доброчесності та нетерпимості до корупції як базових цінностей судді;
- подальше формування єдиної, передбачуваної, відкритої та сталої практики притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності, які зумовлюють потребу в удосконаленні законодавчо встановлених підстав такої відповідальності;
- створення дієвих механізмів захисту суддів від протиправного впливу та безпідставних звинувачень;
- забезпечення належного рівня фінансування та матеріально-технічного забезпечення судової системи, зокрема виплати суддівської винагороди відповідно до вимог Конституції України та Закону України «Про судоустрій і статус суддів»;
- упровадження цифрових технологій, зокрема штучного інтелекту, у здійснення правосуддя та діяльність Вищої ради правосуддя, перехід до повноцінного електронного судочинства, цифровізація діяльності судів, органів і установ системи правосуддя шляхом упровадження Єдиної судової інформаційно-комунікаційної системи (ЄСІКС);
- запровадження автоматизованих засобів рівномірного навантаження суддів;
- забезпечення стабільної та ефективної роботи секретаріату Вищої ради правосуддя як носія інституційної пам'яті в умовах постійної змінюваності складу Вищої ради правосуддя;
- усунення ризиків інституційної сталості (безперервності) діяльності Вищої ради правосуддя та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

3. Імператив адаптації до стандартів Європейського Союзу та виконання заходів Дорожньої карти з питань верховенства права

Прагнення України вступити до Європейського Союзу детермінує необхідність системного приведення діяльності Вищої рада правосуддя у відповідність до стандартів Європейського Союзу і Ради Європи у сфері правосуддя та суддівського врядування. Крізь призму набуття Україною статусу кандидата на членство в Європейському Союзі актуалізовано виконання рекомендацій, визначених у відповідних висновках Європейської Комісії, а також реалізацію заходів Дорожньої карти з питань верховенства права у сфері правосуддя.

Кабінет Міністрів України видав розпорядження від 14 травня 2025 року № 475-р «Деякі питання забезпечення переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу за кластером 1 "Основи процесу вступу до ЄС"».

У додатку до цього розпорядження міститься Дорожня карта з питань верховенства права, яка є всеосяжним стратегічним документом, що визначає комплекс реформ у межах переговорного процесу щодо членства України в ЄС за переговорними Розділом 23 «Судова влада та основоположні права» та Розділом 24 «Юстиція, свобода і безпека». Цей документ є однією із ключових передумов відкриття офіційних переговорів про вступ України до ЄС у межах Кластера 1 «Основи процесу вступу до ЄС», що відкривається першим і закривається останнім.

15 червня 2026 року в Люксембурзі на Міжурядовій конференції всі 27 держав-членів Європейського Союзу одностайно ухвалили рішення про відкриття Кластера 1 «Основи процесу вступу до ЄС» для України. Це історична подія, яка фактично означає офіційний старт першого етапу переговорів про вступ України до ЄС і запуск практичної частини процесу, що охоплює ключові реформи у сфері верховенства права, судової системи, антикорупційної політики та демократичних інституцій.

Ключовими напрямами адаптації є:
забезпечення інституційної незалежності органів суддівського врядування відповідно до європейських стандартів;
удосконалення процедур добору, оцінювання та дисциплінарної відповідальності суддів з урахуванням принципів прозорості, об'єктивності та підзвітності;
імплементація рекомендацій Європейської Комісії «За демократію через право» (Венеційська Комісія), Генерального директорату з прав людини та верховенства права Ради Європи і Групи держав проти корупції (GRECO);
забезпечення ефективного функціонування механізмів доброчесності та запобігання корупції в судовій системі;
гармонізація нормативно-правового регулювання зі стандартами Європейського Союзу і практикою Європейського суду з прав людини;
актуалізація необхідності забезпечення функціонування Вищої ради правосуддя відповідно до європейських стандартів, зміцнення довіри до судової влади та забезпечення сталого поступу України на шляху до членства в Європейському Союзі.

III. МІСІЯ

Вища рада правосуддя забезпечує незалежне, відповідальне й ефективне функціонування судової влади, яка здійснює справедливе правосуддя, користується високим авторитетом і суспільною довірою, що узгоджується з європейськими стандартами.

IV. ВІЗІЯ

Відповідальне лідерство в завершенні судової реформи, що триває, та створенні в Україні системи правосуддя відповідно до високих європейських стандартів.

V. СТРАТЕГІЧНА МЕТА

Ключова роль у забезпеченні безперервності здійснення правосуддя в Україні й досягненні інституційної незалежності та сталого розвитку судової системи у процесах євроінтеграції в умовах воєнного часу і повоєнного відновлення, а також зміцнення довіри суспільства до судової влади.

VI. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ

1. Покращення доступу до правосуддя

Стратегічні цілі

1. Оптимізація мережі судів (Нова судова карта): у співпраці із судами та іншими відповідальними органами влади підготовка і погодження пропозицій щодо реорганізації мережі судів відповідно до нового адміністративно-територіального устрою, безпекових викликів (ураховуючи досвід України у протистоянні збройній агресії) та необхідності забезпечення територіальної наближеності правосуддя до громадян. Використання цифрових можливостей для зменшення та рівномірного розподілу навантаження на суддів, зокрема запровадження міжсудового автоматизованого розподілу справ, формування методології та засобів автоматизованого виявлення ризиків під час автоматизованого розподілу справ між суддями.
2. Забезпечення оперативного та прозорого заповнення вакантних посад суддів і працівників апаратів / секретаріатів судів, органів та установ системи правосуддя з метою подолання кадрової кризи; забезпечення стійкої тенденції до оптимального навантаження суддів у судах відповідно до актуальних нормативів; удосконалення процедур проведення конкурсів і доборів, що базуються на критеріях професійної компетентності та доброчесності.
3. Цифрова трансформація правосуддя: завершення розроблення та повне впровадження всіх підсистем Єдиної судової інформаційно-комунікаційної системи (ЄСІКС), перехід судів, органів та установ системи правосуддя на електронний документообіг, подальший розвиток сервісів ЄСІКС; інтеграція з державними інформаційно-комунікаційними системами та реєстрами.
4. Запровадження технологій штучного інтелекту у Вищій раді правосуддя, судах, органах та установах системи правосуддя як допоміжного інструменту для підвищення якості, швидкості та ефективності опрацювання інформації, підготовки проєктів документів, аналізу матеріалів, структурування даних і підтримки управлінських рішень, а також сприяння єдності судової практики.
5. Сприяння розвитку альтернативних способів вирішення спорів із метою зменшення надмірного навантаження в судах.
6. Подальше впровадження Правил організації ефективного судочинства як основи для формування більш прозорих, передбачуваних та узгоджених підходів до здійснення правосуддя в судах, що сприятиме ефективності судового розгляду справ і підвищить рівень авторитету та довіри громадян до судової влади.
7. Сприяння забезпеченню фінансової та інфраструктурної стійкості як невід'ємної складової частини незалежності судової влади.
8. Розвиток прозорої системи моніторингу та аналітичного супроводу кадрових рішень Вищої ради правосуддя для пріоритезації рішень відповідно до реальних потреб судової системи.

Очікувані результати

1. Сформовано нову мережу судів, яка відповідає потребам громад, вимогам безпеки та забезпечує безперешкодний фізичний та інклюзивний доступ до приміщень судів.
2. Укомплектовано суди: дефіцит суддівських кадрів і працівників апаратів / секретаріатів судів, органів та установ системи правосуддя мінімізовано, що забезпечило розгляд справ у розумні строки та підвищення якості судових рішень.
3. Функціонує повноцінне електронне судочинство, Єдина судова інформаційно-комунікаційна система (ЄСІКС) працює як єдина повнофункціональна система, доступ до правосуддя можливий через «Електронний кабінет» та мобільні додатки; забезпечено можливість дистанційної участі в засіданнях та онлайн-доступу до матеріалів для учасників судових справ.

4. Широко застосовуються технології штучного інтелекту у Вищій раді правосуддя, судах, інших органах та установах системи правосуддя, що знижує рівень навантаження, підвищує швидкість і якість опрацювання матеріалів, підготовки документів, сприяє єдності судової практики, забезпечуючи суддям кращий доступ до правових позицій Верховного Суду та аналітичних матеріалів.
5. Упроваджено альтернативні способи вирішення спорів; зменшено навантаження на суддів.
6. Збільшено кількість судів, які затвердили та застосовують Правила організації ефективного судочинства.
7. Запроваджено стабільну та передбачувану систему оплати праці, що зупинила плинність кадрів у судах, апаратах / секретаріатах судів, органів та установ системи правосуддя, а також забезпечила конкурентність посад; досягнуто максимально можливої фінансової незалежності системи правосуддя: запроваджено прозору систему планування та розподілу бюджетних ресурсів на основі затверджених нормативів навантаження.
8. Кадрові рішення Вища рада правосуддя ухвалює з урахуванням аналітичних даних про навантаження, кадровий дефіцит і безпекові потреби судів, що підвищує передбачуваність кадрової політики.
9. Цифрові інструменти використовуються для більш рівномірного розподілу навантаження між судами та суддями. Функціонують аналітичні механізми оцінки навантаження, прогнозування кадрових і ресурсних потреб, підтримки управлінських рішень щодо оптимізації навантаження, а також цифрові рішення для міжсудового автоматизованого розподілу справ, дистанційного розгляду, автоматизації допоміжних процесів і скорочення часу на рутинні дії.

2. Формування доброчесного та високопрофесійного суддівського корпусу

Стратегічні цілі

1. Удосконалення процедур призначення суддів.
2. Визначення методологічних підходів щодо здійснення перевірки доброчесності кандидатів і суддів у процедурах формування суддівського корпусу та автоматизованих засобів здійснення перевірок.
3. Своєчасний розгляд рекомендацій Вищої кваліфікаційної комісії суддів України за результатами кваліфікаційного оцінювання суддів на відповідність займаній посаді.
4. Підвищення якості підготовки та кваліфікації суддів для забезпечення необхідного рівня професіоналізму суддів в умовах євроінтеграційного процесу.
5. Забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків у процедурах суддівської кар'єри.
6. Забезпечення єдиної практики застосування Єдиних показників для оцінки доброчесності та професійної етики судді (кандидата на посаду судді) на основі регулярного моніторингу ефективності системи оцінки доброчесності суддів.
7. Формування єдиної, передбачуваної, відкритої та сталої дисциплінарної практики стосовно суддів із дотриманням установлених строків розгляду справ.
8. Формування стійкої культури незалежності, доброчесності, професійності та нетерпимості до корупції як базових цінностей судді.

Очікувані результати

1. Скорочення тривалості процедур формування високопрофесійного суддівського корпусу.
2. На основі проведеного узагальнення практики застосування вдосконалено Єдині показники для оцінки доброчесності та професійної етики судді (кандидата на посаду судді).

3. Завершено розгляд рекомендацій Вищої кваліфікаційної комісії суддів України за результатами кваліфікаційного оцінювання суддів на відповідність займаній посаді.
4. Висока якість підготовки та підвищення кваліфікації суддів.
5. Процедури формування суддівського корпусу здійснюються із забезпеченням рівності можливостей та недискримінації.
6. Сформовано методологічні рекомендації щодо здійснення перевірки доброчесності кандидатів і суддів у процедурах формування суддівського корпусу та запроваджено автоматизовані засоби здійснення перевірок.
7. Сформовано ефективні та дієві механізми притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності; дисциплінарна практика єдина, передбачувана, відкрита та стала.
8. Зменшення кількості порушень антикорупційного законодавства суддями.

3. Формування культури доброчесності

Стратегічні цілі

1. Утвердження культури доброчесності серед членів Вищої ради правосуддя та працівників секретаріату Вищої ради правосуддя, тобто сталого внутрішнього прийняття етичних стандартів як професійної цінності, розвиток особистої відповідальності, підвищення рівня етичної свідомості, формування середовища, у якому належна поведінка є природною нормою діяльності в системі правосуддя.
2. Інституціоналізація механізмів забезпечення дотримання етичних стандартів і доброчесності.
3. Посилення ролі Вищої ради правосуддя у формуванні культури незалежності, доброчесності, професійної етики та нетерпимості до корупції в системі правосуддя.
4. Запровадження та розвиток системи навчання, підвищення обізнаності й комунікації з питань доброчесності та етики, обміну досвідом і врахування кращих міжнародних практик формування культури доброчесності, зокрема підходів держав – членів Європейського Союзу, інших сталих демократій, а також профільних європейських і міжнародних інституцій.

Очікувані результати

1. Розроблення і впровадження Кодексу етики членів Вищої ради правосуддя, розробленого на основі міжнародних стандартів, у тому числі напрацювань Європейської мережі рад правосуддя, зокрема Звіту щодо кодексів поведінки для членів судових рад.
2. Запровадження внутрішніх процедур контролю за дотриманням етичних стандартів, створення інституту етичного консультування, підвищення рівня обізнаності та компетентності у сфері етики.
3. Запровадження внутрішніх процедур забезпечення дотримання етичних стандартів і доброчесності, зокрема механізмів запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, етичного консультування та внутрішньої підтримки належної поведінки.
4. Підвищення рівня обізнаності та компетентності у сфері етики та доброчесності за допомогою системного навчання, обговорення, роз'яснення й інших освітніх форматів у Вищій раді правосуддя та системі правосуддя.

4. Забезпечення добробуту суддів

Стратегічні цілі

1. Розроблення та впровадження комплексної політики у сфері здоров'я та добробуту суддів з урахуванням потреб жінок і чоловіків, заснованої на міжнародних стандартах, кращих практиках (Judicial Wellbeing Survey (Англія, 2021)) та потребах судової системи України.
2. Запровадження системи підтримки добробуту суддів (на добровільній основі) та моніторингу психосоціальних ризиків для своєчасного виявлення проблем, пов'язаних із професійним навантаженням, стресом і ризиками професійного вигорання.
3. Створення організаційних умов для запобігання професійному вигоранню суддів та підтримання їхньої психологічної стійкості.
4. Створення доступної, професійної та конфіденційної системи психологічної підтримки суддів, адаптованої до особливостей здійснення правосуддя та умов воєнного і післявоєнного періоду.
5. Формування культури добробуту та психологічної стійкості в судовій системі шляхом підвищення обізнаності суддів про інструменти підтримки психічного здоров'я та профілактики професійного вигорання.
6. Інтеграція питань, пов'язаних із добробутом суддів, у діяльність органів суддівського врядування та самоврядування як одного з елементів забезпечення незалежності суддів, якості правосуддя та сталого функціонування судової влади.
7. Утвердження сталої системи фінансового забезпечення судової влади, яка гарантує виплату суддівської винагороди відповідно до закону.

Очікувані результати

1. Розроблено та затверджено Стратегію здоров'я і добробуту суддів із середньостроковим планом дій, що визначає пріоритетні напрями та механізми реалізації рекомендацій у цій сфері.
2. Запроваджено механізми підтримки добробуту суддів (на добровільній основі) та моніторингу психосоціальних ризиків із залученням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Національної школи суддів України.
3. Запроваджено комплекс організаційних заходів, спрямованих на підтримання психологічної стійкості суддів і запобігання професійному вигоранню.
4. Створено та забезпечено функціонування системи психологічної підтримки суддів з урахуванням гендерних аспектів професійної діяльності, ризиків професійного вигорання, яка містить офлайн- та онлайн-консультування, кризову психологічну допомогу та інші сервіси підтримки відповідно до законодавства України та міжнародних практик.
5. Забезпечено системне інформування суддів про доступні інструменти психологічної підтримки та програми добробуту, зокрема через офіційні інформаційні ресурси судової влади та органів суддівського врядування і самоврядування.
6. Питання здоров'я та добробуту суддів інтегровано до процесів формування та реалізації політик у сфері правосуддя, а їх урахування стало складовою частиною діяльності органів суддівського врядування та самоврядування.
7. Виплата суддівської винагороди здійснюється відповідно до вимог Конституції України та Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

5. Зміцнення незалежності та підзвітності судової влади

Стратегічні цілі

1. Формування високого рівня довіри до органів судової влади.
2. Удосконалення механізмів реагування на втручання в незалежність суддів, членів органів суддівського врядування та самоврядування.

3. Забезпечення інституційної безперервності функціонування системи органів суддівського врядування.
4. Посилення ролі Вищої ради правосуддя в бюджетному процесі з метою забезпечення потреб судової влади.
5. Розбудова системи інституційної підзвітності органів судової влади та Вищої ради правосуддя.
6. Розвиток сталої та інституційно врегульованої взаємодії із Громадською радою доброчесності, інститутами громадянського суспільства, суддями та їх асоціаціями з питань незалежності судової влади, доброчесності, підзвітності та якості правосуддя.

Очікувані результати

1. Підвищення рівня довіри до органів судової влади до рівня європейських країн (до історичного максимуму).
2. Упровадження механізму підвищення ефективності розслідування фактів, викладених у повідомленнях суддів про втручання у здійснення правосуддя, та дієвих інструментів реагування на такі факти, зокрема на інформаційні загрози в медіа, спрямовані на дискредитацію суддів, членів органів суддівського врядування та самоврядування тощо.
3. Створення компенсаційних механізмів заповнення вакантних посад в органах суддівського врядування за участю уповноважених суб'єктів.
4. Фінансування судової системи здійснюється в обсязі, необхідному для належного здійснення правосуддя. Планування та розподіл бюджетних ресурсів у судовій системі здійснюються прозоро на основі чітко визначених критеріїв.
5. Забезпечення доступної комунікації із суспільством шляхом запровадження системи регулярної публічної звітності Вищої ради правосуддя, зокрема запровадження практики системного оприлюднення звітів про діяльність Вищої ради правосуддя, що містять інформацію про ключові рішення, дисциплінарну практику, кадрові процедури та використання бюджетних коштів, включно з аналітичними показниками ефективності діяльності.
6. Функціонують сталі формати взаємодії органів суддівського врядування із Громадською радою доброчесності, інститутами громадянського суспільства, суддями та їх професійними об'єднаннями, що сприяє врахуванню професійної експертизи та суспільного запиту під час процедур добору та оцінювання суддів, забезпечує об'єктивність відповідних процесів і підвищує довіру до рішень органів суддівського врядування.

6. Формування інституційної спроможності Вищої ради правосуддя діяти як ключовий орган суддівського врядування у процесі впровадження перехідного правосуддя

Стратегічні цілі

1. Інтегрувати підходи перехідного правосуддя в діяльність Вищої ради правосуддя в межах її повноважень, визначених Конституцією та законами України.
2. Забезпечити інституційну спроможність судової системи до розгляду справ, зумовлених наслідками збройної агресії та процесами перехідного правосуддя.
3. Забезпечити готовність суддівського корпусу до застосування стандартів і принципів перехідного правосуддя під час здійснення правосуддя.
4. Посилити гарантії незалежності суддів під час розгляду суспільно чутливих справ, пов'язаних із наслідками війни та перехідним періодом.
5. Забезпечити ефективне реагування Вищої ради правосуддя на виклики перехідного періоду щодо незалежності, доброчесності та дисциплінарної відповідальності суддів.

6. Створити й забезпечити стале функціонування електронної бази судових рішень у справах про воєнні злочини як інструменту перехідного правосуддя та формування судової практики.
7. Забезпечити готовність судової системи до оперативного відновлення здійснення правосуддя на деокупованих територіях України за допомогою формування спеціального кадрового резерву суддів, працівників апаратів судів і співробітників Служби судової охорони, а також створення належних організаційних, кадрових і безпекових умов для здійснення правосуддя в умовах перехідного періоду.

Очікувані результати

1. Вища рада правосуддя має узгоджене бачення власної ролі у процесах перехідного правосуддя та враховує відповідні підходи під час ухвалення кадрових, дисциплінарних, організаційних і комунікаційних рішень, а також у своїй аналітичній діяльності.
2. Суди, які розглядають найбільший масив справ, пов'язаних із наслідками збройної агресії, забезпечені необхідними кадровими та організаційними ресурсами для своєчасного й ефективного здійснення правосуддя.
3. Судді володіють необхідними знаннями та практичними навичками для розгляду справ щодо воєнних злочинів, наслідків окупації, масових порушень прав людини, відшкодування шкоди, захисту прав потерпілих, реінтеграції деокупованих територій та інших категорій справ, пов'язаних із наслідками війни.
4. Забезпечено належний рівень захисту незалежності суддів під час розгляду суспільно чутливих справ, пов'язаних із війною, окупацією, колабораціонізмом, правами потерпілих і відшкодуванням шкоди. Вища рада правосуддя застосовує ефективні механізми реагування на втручання у здійснення правосуддя.
5. Практика Вищої ради правосуддя в питаннях дисциплінарної відповідальності та суддівської доброчесності враховує особливості воєнного та перехідного періодів і забезпечує баланс між незалежністю суддів, їх відповідальністю та підтриманням авторитету правосуддя.
6. Функціонує відкрита двомовна (українська та англійська мови) електронна база судових рішень у справах про воєнні злочини, яка забезпечує систематизацію судової практики, сприяє формуванню єдиних правових підходів до розгляду таких категорій справ, використовується як інструмент перехідного періоду для встановлення судової правди про воєнні злочини та підвищує довіру до українського правосуддя в національному та міжнародному вимірах.
7. Сформовано спеціальний кадровий резерв суддів, працівників апаратів судів і співробітників Служби судової охорони для забезпечення оперативного відновлення здійснення правосуддя на деокупованих територіях України. Судді, включені до такого резерву, пройшли спеціальну підготовку щодо розгляду справ, пов'язаних із наслідками тимчасової окупації та збройної агресії, а також навчання з питань безпеки за участю правоохоронних органів та інших суб'єктів сектору безпеки і оборони. Запроваджено особливі умови матеріального забезпечення, додаткові соціальні гарантії та посилені заходи державного захисту суддів і працівників судової системи, які здійснюють повноваження на деокупованих територіях України, з урахуванням підвищеного рівня загроз їхній безпеці та безпеці членів їхніх сімей. Служба судової охорони має необхідну спроможність для забезпечення безпеки судів в умовах підвищених диверсійних, терористичних та інших безпекових загроз.

7. Системна міжінституційна взаємодія для забезпечення ефективного функціонування правосуддя

Стратегічні цілі

1. Синергія органів суддівського врядування та самоврядування: Вища рада правосуддя є ключовим державним органом у системі правосуддя, що забезпечує належну взаємодію між судами, органами й установами системи правосуддя.
2. Рівноправна взаємодія з гілками влади: налагодження системного (квартальний / піврічний) діалогу з Президентом України, Верховною Радою України та Кабінетом Міністрів України на засадах партнерства та конституційного принципу поділу державної влади в Україні.
3. Посилення участі Вищої ради правосуддя в питаннях підготовки та опрацювання змін до законодавства: розроблення механізмів контролю щодо обов'язкового врахування наданих консультативних висновків у межах законодавчого процесу.
4. Покращення співпраці з органами прокуратури та адвокатури.
5. Інституціоналізація системного діалогу Вищої ради правосуддя із судами (суддями) та їх асоціаціями, Вищою кваліфікаційною комісією суддів України, Радою суддів України, Громадською радою доброчесності, інститутами громадянського суспільства з питань функціонування правосуддя, суддівської кар'єри, професійної етики, дисциплінарної практики, незалежності суддів та комунікації із суспільством.
6. Запровадження постійних механізмів професійного і суспільного зворотного зв'язку щодо рішень, політик та ініціатив Вищої ради правосуддя у сфері суддівського врядування.

Очікувані результати

1. Налагоджено регулярний і змістовний діалог Вищої ради правосуддя із судами (суддями) та їх асоціаціями, Вищою кваліфікаційною комісією суддів України, Радою суддів України щодо пріоритетів розвитку системи правосуддя та ключових рішень у сфері суддівського врядування.
2. Запроваджено сталі формати взаємодії Вищої ради правосуддя із Президентом України, Верховною Радою України та Кабінетом Міністрів України з усіх питань, що стосуються судової влади, зокрема функціонує інститут постійного представництва Вищої ради правосуддя у Верховній Раді України та Кабінеті Міністрів України, що забезпечує своєчасне врахування позиції судової влади під час підготовки та реалізації законодавчих і урядових ініціатив у сфері правосуддя.
3. Зміцнення інституційного статусу / впливу: консультативні висновки Вищої ради правосуддя щодо законопроєктів розглядаються у процесі законотворення. Отримання права законодавчої ініціативи.
4. Функціонують постійні механізми професійного та суспільного зворотного зв'язку, які дають Вищій раді правосуддя змогу краще враховувати позиції професійної спільноти та громадянського суспільства без шкоди для своєї інституційної незалежності.
5. Створено та функціонує Дорадчий комітет при Вищій раді правосуддя, який забезпечує формування спільних для органів системи правосуддя підходів до розвитку судової гілки влади та підтримання єдиного, прозорого й ефективного комунікаційного середовища.
6. Підвищено рівень залученості суддівської спільноти, професійних асоціацій та громадянського суспільства до обговорення стратегічних питань функціонування правосуддя та суддівського врядування.

8. Європейська інтеграція та міжнародне співробітництво у сфері правосуддя

Стратегічні цілі

1. Адаптація інституційної та нормативної діяльності Вищої ради правосуддя до стандартів Європейського Союзу та Ради Європи, ураховуючи принципи гендерної рівності, рівних можливостей і недискримінації.

2. Розвиток міжнародного співробітництва, насамперед із державами – послідовними партнерами України в ООН.
3. Ефективна та своєчасна реалізація цілей і завдань Дорожньої карти з питань верховенства права, заходів Плану Ukraine Facility, інших міжнародних зобов'язань у частині, що належить до компетенції Вищої ради правосуддя.
4. Інституціоналізація внутрішньої координації євроінтеграційної діяльності Вищої ради правосуддя та регулярна оцінка прогресу виконання відповідних завдань.
5. Взаємодія та партнерські відносини з Європейською мережею рад правосуддя (ENCJ), іншими профільними професійними європейськими та світовими мережами (організаціями) з набуттям повноправного членства в таких мережах (організаціях).

Очікувані результати

1. Гармонізація української системи суддівського врядування з європейськими стандартами.
2. Укладення меморандумів про співпрацю з органами суддівського врядування країн Європи та світу.
3. У Вищій раді правосуддя функціонують постійний внутрішній механізм координації євроінтеграційної діяльності та внутрішній план виконання відповідних завдань із залученням інших суб'єктів, відповідальних за виконання міжнародних зобов'язань України.
4. Виконання всіх вимог, які стосуються сфери правосуддя, необхідних для повноправного вступу до Європейського Союзу.
5. Повноправне членство Вищої ради правосуддя в Європейській мережі рад правосуддя (ENCJ).

9. Цифровізація системи правосуддя

Стратегічні цілі

1. Розроблення окремої Стратегії цифрової трансформації судової влади, Єдиних правил використання технологій штучного інтелекту та управління ризиками, пов'язаними з таким використанням.
2. Забезпечення модернізації та повноцінного функціонування Єдиної судової інформаційно-комунікаційної системи (ЄСІКС) як єдиної цифрової платформи системи правосуддя, синхронізованої з Дорожньою картою з питань верховенства права, Планом Ukraine Facility та іншими документами, що визначають євроінтеграційні зобов'язання України у сфері правосуддя.
3. Розвиток повноцінного електронного судочинства, яке забезпечує подання, отримання, обмін, зберігання та використання процесуальних документів у електронній формі, дистанційну участь у судових засіданнях, зручний асистований інструмент вчинення процесуальних дій, а також зручний цифровий доступ до матеріалів справи для суду та учасників процесу.
4. Збільшення кількості та підвищення якості наборів відкритих даних Вищої ради правосуддя та судової системи, уніфікація форматів оприлюднення та забезпечення структурованості, інтероперабельності та повноти нових, а також оприлюднених наборів.
5. Створення єдиної цифрової інфраструктури документообігу в судах, Вищій раді правосуддя, Вищій кваліфікаційній комісії суддів України, Державній судовій адміністрації України та інших органах і установах системи правосуддя, що ґрунтується на уніфікованих підходах, єдиному форматі даних, електронній взаємодії та широкому використанні кваліфікованого електронного підпису.
6. Забезпечення інтероперабельності інформаційних систем правосуддя з державними реєстрами, базами даних та іншими інформаційно-комунікаційними системами з урахуванням європейських підходів до сумісності, обміну даними та електронної ідентифікації. Забезпечення можливості прийняття від інших органів через Єдину судову інформаційно-комунікаційну систему (ЄСІКС) матеріалів у справах про адміністративні правопорушення та інших справах.

7. Створення централізованої електронної системи зберігання судових справ і матеріалів та інших цифрових ресурсів системи правосуддя, що забезпечує їх цілісність, доступність, відновлюваність і безпечне довгострокове збереження. Упровадження централізованого архіву судових справ із поступовим оцифруванням усіх матеріалів.
8. Забезпечення цифрової стійкості та безперервності здійснення правосуддя в умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій, загроз безпеці, руйнування інфраструктури, зміни територіальної підсудності та інших кризових викликів.
9. Розвиток цифрових інструментів аналітики, моніторингу, звітності та відкритих даних для підтримки управлінських рішень, оцінки навантаження, ефективності роботи судів і органів суддівського врядування, а також забезпечення прозорості функціонування системи правосуддя.
10. Запровадження цифрових сервісів для діяльності Вищої ради правосуддя, зокрема в дисциплінарних процедурах, що забезпечують електронне подання й розгляд звернень і скарг, роботу з матеріалами, планування, електронне підписання документів та інші внутрішні процеси Вищої ради правосуддя.
11. Упровадження інноваційних цифрових рішень, зокрема окремих інструментів штучного інтелекту, для автоматизації допоміжних процесів, підготовки проєктів документів, структурування та аналізу даних, за умови належного нормативного, технічного, безпекового й етичного врегулювання.
12. Посилення кібербезпеки, захисту інформації, персональних даних, контрольованого доступу до цифрових ресурсів і реєстрація дій користувачів як обов'язкової умови безпечного функціонування цифрової інфраструктури правосуддя, уніфікація політик інформаційної безпеки.
13. Посилення інституційної, кадрової та ресурсної спроможності Вищої ради правосуддя у сфері лідерства цифрової трансформації судової влади.

Очікувані результати

1. Розроблено та затверджено окрему Стратегію цифрової трансформації судової влади та Єдині правила використання технології штучного інтелекту та управління ризиками, пов'язаними з таким використанням.
2. Функціонує модернізована Єдина судова інформаційно-комунікаційна система (ЄСІКС), розвиток якої здійснюється відповідно до затвердженої Концепції розвитку ЄСІКС та євроінтеграційних зобов'язань, а ключові підсистеми й сервіси забезпечують потреби судочинства, судового адміністрування, діяльності органів суддівського врядування та їх взаємодії.
3. Функціонує Електронний суд як зручний і доступний інструмент, що дає змогу більшості учасникам судових справ подавати та отримувати документи, користуватися матеріалами справи, взаємодіяти із судом і брати участь у судових засіданнях дистанційно незалежно від місця перебування за наявності доступу до інтернету. Створено інтерактивний «процесуальний навігатор» для допомоги судді у вчиненні процесуальних дій і розгляді справ.
4. Запроваджено в судах, Вищій раді правосуддя, Вищій кваліфікаційній комісії суддів України, Державній судовій адміністрації України та інших органах і установах системи правосуддя уніфіковані підходи до електронного документообігу, забезпечено єдиний формат даних, істотно зменшено обіг паперових документів, а внутрішня та зовнішня взаємодія здійснюється переважно в електронній формі з використанням кваліфікованого електронного підпису.
5. Забезпечено уніфікацію значень, які використовуються як ідентифікатори певних сутностей, та інших даних для використання різних наборів як цілісного джерела інформації, структуровано інформацію в наявних наборах даних.
6. Забезпечено електронну взаємодію системи правосуддя з державними реєстрами, банками даних та іншими інформаційними системами, необхідними для здійснення судочинства, дисциплінарних процедур, судового адміністрування та формування якісних управлінських даних.

7. Створена та функціонує централізована електронна система зберігання судових справ і матеріалів, яка забезпечує їх надійне збереження, пошук, доступ, резервування та відновлення, зокрема в умовах війни та за інших кризових обставин. Створено єдиний судовий архів справ, який оцифровує матеріали за запитом та затвердженим графіком.
8. Забезпечено безперервність здійснення правосуддя та роботи органів суддівського врядування за допомогою використання цифрових рішень для дистанційної роботи, онлайн-процедур, резервного доступу до даних і стійкого функціонування критичних сервісів у кризових умовах.
9. Функціонують цифрові інструменти аналітики, моніторингу та звітності, що дають змогу в режимі, наближеному до реального часу, оцінювати надходження і розгляд справ, навантаження на суди та суддів, ефективність окремих процесів і потреби системи правосуддя, а також забезпечують розвиток відкритих даних.
10. У Вищій раді правосуддя функціонують цифрові сервіси для подання в електронній формі дисциплінарних скарг та інших звернень, для роботи членів Вищої ради правосуддя з матеріалами, електронного підписання документів, планування, внутрішньої взаємодії та управління процесами.
11. Інноваційні цифрові рішення, зокрема окремі інструменти штучного інтелекту, застосовуються в допоміжних процесах судочинства та судового адміністрування, включно з підготовкою проєктів документів, автоматизованим виокремленням сутностей, структуруванням і збагаченням даних, без підміни суддівського розсуду та з дотриманням вимог законності, безпеки й етики.
12. На основі уніфікованих політик інформаційної безпеки забезпечено підвищений рівень кібербезпеки цифрової інфраструктури правосуддя: доступ до чутливих ресурсів здійснюється з належною електронною автентифікацією, проводиться логування дій, діє система виявлення та реагування на несанкціонований доступ, а захист даних відповідає вимогам стійкості та безпеки в умовах воєнних і гібридних загроз.
13. У секретаріаті Вищої ради правосуддя є заступник керівника секретаріату з питань цифрової трансформації, функціонує стабільна внутрішня спроможність для оцінки цифрових ініціатив, формування вимог до цифрових рішень, моніторингу їх упровадження, взаємодії з Державною судовою адміністрацією України, Вищою кваліфікаційною комісією суддів України, судами та іншими органами системи правосуддя, а також для забезпечення відповідності цифровізації потребам судової влади.

10. Комунікаційна політика

Стратегічні цілі

1. Лідерство Вищої ради правосуддя в комунікаційній політиці судової влади.
2. Налагодження конструктивної комунікації між судовою владою та суспільством: впровадження ефективної комунікаційної політики, спрямованої на зміцнення довіри до судової системи.
3. Створення механізму протидії дезінформації щодо діяльності органів та установ системи правосуддя.
4. Участь представників громадянського суспільства в роботі допоміжних і дорадчих органів Вищої ради правосуддя.
5. Розвиток партнерської комунікації Вищої ради правосуддя із Громадською радою доброчесності, інститутами громадянського суспільства, суддями та їх асоціаціями на засадах відкритості, регулярності, поваги до інституційної ролі кожного учасника та орієнтації на зміцнення довіри до правосуддя.
6. Формування комунікаційних платформ для фахового обговорення рішень і політик Вищої ради правосуддя із представниками професійної спільноти та громадянського суспільства.

7. Інтеграція принципів гендерної чутливості та недискримінаційної комунікації в діяльність Вищої ради правосуддя.

Очікувані результати

1. Затверджено та імплементовано Загальну комунікаційну стратегію органів судової влади, що передбачає, зокрема, забезпечення ефективного функціонування пресцентру судової влади.
2. Система зворотного зв'язку: впровадження моніторингу щодо якості роботи судів; розбудова у Вищій раді правосуддя єдиного координаційного пресцентру судової влади України.
3. Інституційна прозорість Вищої ради правосуддя: продовження вектора відкритості роботи Вищої ради правосуддя.
4. Публічний звіт про судову незалежність: запровадження практики всебічного громадського обговорення щорічної доповіді про стан забезпечення незалежності суддів, проведення щорічних конференцій з їх обговорення.
5. Забезпечено більш ефективне, скоординоване та своєчасне реагування на кризові ситуації, що стосуються функціонування судів та органів суддівського врядування.
6. Покращено професійну взаємодію між судовою владою, прокуратурою та адвокатурою з питань, що мають системне значення для функціонування правосуддя.
7. Комунікаційні продукти Вищої ради правосуддя відповідають принципам гендерної рівності, інклюзивності та недискримінації.